

- N.B.:** 1) Attempt **all** questions.
2) **Figures** to the **right** indicate **full** marks.
3) Support your answers with relevant case laws.

Q. I. Answer in Short (Not more than two sentences)**20 Marks**

- a) What is doctrine of excessive delegation?
- b) What is irrelevant consideration ?
- c) What is pecuniary bias ?
- d) State Dicey's three postulates of Rule of Law.
- e) Define Delegated Legislation.
- f) State two functions of the Vigilance Commission.
- g) What is a quasi-judicial function ?
- h) What is "droit administratif" ?
- i) Define "Ombudsman".
- j) Define "Procedural Ultra Vires" ?

Q. II. Write Short Notes (Any Four)**20 Marks**

- a) Ridge Vs. Baldwin.
- b) A. K. Kraipak Vs. Union of India.
- c) Doctrine of separation of power.
- d) "*Delegatus Non Prodest Delegare*".
- e) Central Bureau of Investigation.
- f) PIL and judicial activism.

Q. III. Solve (Any Two)**12 Marks**

- 1) A Regional Engineering College made admissions of candidates on basis on oral interview after a written test. The marks allocated for oral test were one-third of the total marks. This admission procedure was challenged by one candidate as arbitrary action.
  - a) Does allocation of one-third marks of the total marks for oral test violate any legal provision ? Explain.
  - b) Write the judgement in the above case.

2) Mr. 'X' was carrying on business of Fertilizer and Foodgrains. The vigilance Cell of Govt. raided premises and seized huge stock on the charge of irregularity, however no such things proved.

Meanwhile due to non-disposal of stock of Food & Fertilizer within time it turned unusable, compensation was claimed by 'X' from Govt.

a. Can 'X' be entitled for compensation from Government? If so, under which ground ?

b. Which principle of administrative law is involved in this case ?

3) 'A' developer and builder had a agreement with Government and Metropolitan Development Authority under which developer was allowed to develop certain acres of land to construct affordable houses for middle class people in the Mumbai City and hand over part of them to the State Government.

But it is found that Mr. 'A' had built palaces for those who can afford Bentley's and Ferrari's (rich people)

a) Can this action of the builder is liable to be challenged in High Court or Supreme Court under P.I.L. ?

b) As per your opinion what would be the judgement of Court ?

Q. IV. Answer the following (Any four)

48 Marks

- a) Critically discuss the Dicey's Doctrine of Rule of Law. Elaborate its application in Indian Constitution.
- b) Explain the principle "Nemo debet esse iudex in propria causa" - with leading case laws.
- c) Elaborate the concept of Public Interest Litigation with reference to leading High Court and Supreme Court Judgements ?
- d) Discuss the characteristics of Administrative Tribunals.
- e) Discuss the prerogative writs under Article 32 and Article 226 of the Indian Constitution ?
- f) Explain judicial control over delegated legislation?

[TURN OVER

(मराठी रुपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत

२. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

३. उत्तरांना न्यायनिर्णयाचा संदर्भ द्या.

१. थोडक्यात उत्तरे लिहा (दोन ओळीपेक्षा जास्त नाही)

२० गुण

- (अ) " अतिरिक्त प्रत्यायोजना " ची तत्त्वप्रणाली (Doctrine) काय आहे ?
- (ब) ' विसंगत मोबदला ' म्हणजे काय ?
- (क) " आर्थिक कल " काय आहे ?
- (ड) डायसीच्या 'रुल ऑफ लॉ' सिध्दान्तांचे तीन घटक सांगा.
- (ई) " प्रत्यायोजित कायदा " याचा अर्थ स्पष्ट करा.
- (फ) दक्षता आयोगाची दोन कार्ये लिहा.
- (ग) " अर्ध न्यायीक कार्य " (क्वासी ज्युडीशियल फंक्शन) म्हणजे काय ?
- (ह) ड्रॉईट अॅडमिनिस्ट्रेटीफ म्हणजे काय ?
- (य) ऑब्युड्समन् या संज्ञेची व्याख्या काय आहे ?
- (ज) " शक्तीबाह्य कार्यपद्धती " म्हणजे काय ?

२. टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

२० गुण

- (अ) रिज विरुद्ध बाल्डविन.
- (ब) ए.के. क्रॅपॅक विरुद्ध युनियन ऑफ इंडिया.
- (क) सत्ता विभाजनाचा सिध्दांत.
- (ड) " एकदा दिलेला अधिकार पुन्हा दिला जाऊ शकत नाही " (डेलिगेटस नॉन प्रॉटेस्ट डेलिगेअर) या लॅटिन म्हणीचा अर्थ काय आहे ?
- (ई) केंद्रीय अन्वेषण ब्युरो Central Bureau of Investigation
- (फ) जनहित याचिका आणि न्यायालयीन सक्रियता PIL and Judicial Activism

[TURN OVER]

३. सोडवा (कोणतेही दोन) : --

१२ गुण

(१) एका प्रादेशिक अभियांत्रिकी महाविद्यालयाने लेखी परीक्षा व मुलाखतीच्या आधारावर उमेदवारांना प्रवेश दिला. एकूण गुणांच्या एक तृतीयांश गुण तोंडी परीक्षेसाठी देण्यात आले होते. एका उमेदवाराने ही प्रवेश प्रक्रिया स्वेच्छेनुसार (Arbitrary) असल्याचे आव्हान दिले.

(१) एकूण गुणांच्या एक तृतीयांश गुण तोंडी परीक्षेसाठी दिल्यामुळे कुठल्या कायदेशीर तरतूदीचा भंग होतो हे स्पष्ट करा.

(२) या प्रकरणात द्यावयाचा न्याय निर्णय लिहा.

(२) श्री.'क्ष' हे खते व अन्नधान्याचे व्यापारी आहेत. शासनाच्या दक्षता पथकाने श्री.'क्ष' यांच्या दुकानावर धाडी टाकल्या व अनियमितता झाल्याचे दर्शवून मोठा साठा जप्त केला. तथापि, अशाप्रकारची अनियमितता झाल्याचे सिद्ध होऊ शकले नाही.

दरम्यानच्या काळात सदर अन्न धान्य व खतांचा साठा वेळेत निकालात न काढल्यामुळे, तो वापरण्याजोगा राहिला नाही. परिणामी श्री.'क्ष' यांनी शासनावर नुकसान भरपाईचा दावा दाखल केला.

(१) श्री.'क्ष' यांना शासनाकडून नुकसानभरपाई मिळण्याचा अधिकार आहे काय ?
असल्यास, कोणत्या कारणांमुळे ?

(२) प्रशासकीय कायद्याचे कोणते तत्त्व यात अंतर्भूत आहेत ?

(३) 'अ' या विकासक व बांधकाम व्यावसायिकास शासन व महानगर विकास प्राधिकरणासमवेत केलेल्या करारान्वये, मध्यमवर्गीयांना मुंबई शहरात परवडण्याजोगी घरे बांधण्यासाठी विकासकाला काही एकर जमिनीचा भूखंड विकसित करण्यास परवानगी दिली गेली आणि यापैकी काही घरे श्री.'अ' यांनी राज्य शासनाला हस्तांतरीत करावयाची होती.

तथापि, असे दिसून आले की, श्री.'अ' यांनी अशा जमिनीवर राजमहालासदृश घरे अशा व्यक्तीकरिता बांधली की जे बेन्टलेस व फेरारी सारख्या अति महागडी वाहने बाळगू शकतात. (श्रीमंत वर्ग)

(१) विकासक व बांधकाम व्यावसायिकाच्या अशा कृतीस जनहित याचिकेद्वारे सर्वोच्च न्यायालय अथवा उच्च न्यायालयात आव्हान दिले जाऊ शकते काय ?

(२) आपल्यामते न्यायालयाचा न्यायनिर्णय काय असू शकतो ?

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतीही चार)

४८ गुण

(अ) "कायद्याचे राज्य" या "डायसी" च्या तत्वाची सुक्ष्म दृष्टीने चर्चा करा.

(ब) "नेमो डिबेट असे ज्युडेक्स इन प्रोप्रीआ सो क्वाजा" हे मॅक्सिम, संबंधित प्रसिद्ध केसेसच्या आधारे स्पष्ट करा.

(क) 'जनहित याचिकेची' व्याख्या लिहा व सदर संकल्पना सर्वोच्च न्यायालय व उच्च न्यायालयाच्या न्यायनिवाड्याद्वारे स्पष्ट करा.

(ड) प्रशासकीय न्यायधिकरणाची दोन महत्वाची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत ?

(ई) भारतीय राज्यघटनेच्या कलम ३२ व २२६ नुसार दाखल करण्यात येणाऱ्या अधिकारांवर चर्चा करा.

(फ) प्रत्यायोजित शासनावरील न्यायिक नियंत्रण ही संकल्पना स्पष्ट करा.

-----S-----